

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В БІЗНЕСІ

Каталог 3 вибірових дисциплін

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
ОПП Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від 22 грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2024-2025 н.р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Інформаційні системи в бізнесі
Викладач (-і)	Ціжма Юрій Іванович, доц., к.е.н., доц. кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380660764931
E-mail викладача	yurii.tsizhma@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, <i>розміщеному на сайті кафедри</i> https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/ .
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Інформаційні системи в бізнесі – це дисципліна, що вивчає і розкриває побудову і функціонування сучасних інформаційних систем у процесі ведення бізнесу.</p> <p>Предмет інформаційних систем в бізнесі – вивчення теоретичних та практичних основ формування сучасних інформаційних систем та практичне застосування їх в бізнесі.</p> <p>Об’єкт дослідження інформаційних систем в бізнесі – інформація, що використовуються для створення та функціонування інформаційних систем в бізнесі.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <p style="padding-left: 20px;">Змістовий модуль 1. Загальні засади функціонування інформаційних систем в бізнесі.</p> <p style="padding-left: 20px;">Змістовий модуль 2. Електронне документування в системі М.Е.Дос.</p> <p style="padding-left: 20px;">Змістовий модуль 3. Ефективні технології та інструменти у процесі функціонування інформаційних систем в бізнесі.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни “Інформаційні системи в бізнесі” є вивчення методів і технологій роботи в сучасних інформаційних системах; оволодіння навичками введення інформації про найпоширеніші фінансові та господарські операції в бізнесі; набуття вмінь аналізу економічної інформації.</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни “Інформаційні системи в бізнесі” є формування у студентів комплексу теоретичних знань і практичних навичок використання та розвитку інформаційних систем та можливостей їх використання в бізнесі.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни згідно з вимогами освітньої програми:</p> <p>Студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> особливості інформаційних систем в бізнесі, їх компонентів; особливості економічної інформації та її класифікація; методологію та технологію проектування і розробки інформаційних систем; засоби створення і забезпечення інформаційних систем в бізнесі; технологічні процеси проектування інформаційних систем; інформаційні системи підтримки прийняття управлінських рішень в бізнесі; ризики інформаційних систем в бізнесі; інформаційні системи в міжнародному бізнесі; <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> застосовувати інформаційні системи для обробки економічної інформації; використовувати системи підтримки прийняття управлінських рішень; застосовувати промислові стандарти інформаційних систем для автоматизації управлінських процесів у бізнесі; здійснювати реінжиніринг існуючих бізнес-процесів; ефективно формувати комунікаційну стратегію під час управління комплексними проектами за допомогою інформаційних систем у бізнесі; 	

здійснювати збір, аналіз і обробку даних, необхідних для вирішення поставлених економічних завдань в бізнесі;
 використовувати для вирішення аналітичних і дослідницьких завдань сучасні інформаційні системи;
 вибрати інструментальні засоби для обробки економічних даних у відповідності з поставленими завданнями, проаналізувати результати розрахунків і обґрунтувати отримані висновки.

Після вивчення початкової дисципліни студент повинен оволодіти такими **комунікаціями**:
 застосовувати моделі життєвого циклу розробки інформаційної системи;
 визначати напрямки використання інформаційних систем в управлінні бізнесом.

Вивчаючи навчальну дисципліну студент набуває **автономності та відповідальності**, що проявляється у наступному:
 здатність застосувати програмні системи управління проектами в бізнесі;
 здатність визначати ризики та безпеку інформаційних систем в бізнесі;
 здатність застосування інформаційних систем для здобуття конкурентних переваг в бізнесі.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Результати навчання

Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 180 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	28
семінарські заняття	32
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	076 «Підприємництво та торгівля»	4	вибірковий

Тематика курсу						
Тема	кількість год.					
	Денна форма			Заочна форма		
	лек- ції	семінар ські	самостій- на робота	лек- ції	семінар ські	самостій- на робота
Змістовий модуль 1. Загальні засади функціонування інформаційних систем в бізнесі						
Тема 1. Організаційні основи інформації в бізнесі	2	2	7	1	-	11
Тема 2. Методичні основи створення та функціонування інформаційних систем в бізнесі	2	2	8	-	-	11
Тема 3. Основні інформаційні компоненти в бізнесі	2	2	8	-	1	12
Змістовий модуль 2. Електронне документування в системі М.Е.Дос.						
Тема 4. Встановлення, налаштування і оновлення програми М.Е.Дос. Призначення та вміст основних папок кореневого каталогу програми	2	2	8	1	1	11
Тема 5. Створення і редагування картки підприємства в програмі М.Е.Дос	2	2	8	-	-	11
Тема 6. Сертифікація та настройка ліцензії в програмі М.Е.Дос	2	2	8	-	-	11
Тема 7. Створення і редагування довідників в програмі М.Е.Дос	2	2	8	1		12
Тема 8. Створення, відправлення та узгодження первинних документів	2	2	8	1	1	12
Тема 9. Робота з податковими накладними	2	2	8	-		11
Тема 10. Робота зі звітністю в програмі М.Е.Дос	2	2	8	1	1	11
Тема 11. Модуль «Заробітна плата» в програмі М.Е.Дос	2	2	8	-	1	11
Змістовий модуль 3. Ефективні технології та інструменти у процесі функціонування інформаційних систем в бізнесі						
Тема 12. Інформаційні системи підтримки прийняття управлінських рішень в бізнесі	2	2	7	-	-	11
Тема 13. Телекомунікаційні технології в економічних інформаційних системах	2	2	8	1	-	12
Тема 14. Ризики та безпека інформаційних систем в бізнесі	2	2	8	-	1	11
Індивідуальне завдання	-	-	10	-	-	10
Усього годин	28	32	120	6	6	168

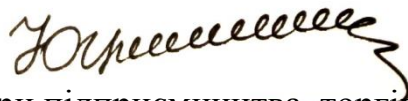
6. Система оцінювання курсу						
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 балівна – (100 балів протягом семестру)				Сума балів з навчальної дисципліни	
	Поточне тестування та самостійна робота					
	Модуль 1		Модуль 2			
	Поточний контроль	Контрольна робота	Самостійна робота			
			Тестування	Індивідуальна робота		
	Теми 1-8	Теми 1-8	Теми 1-8	Теми 1-8		
	40	20	20	20		
	100					100
	Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою					
	Шкала оцінювання для екзамену					
університетська		національна		шкала ЄКТС		
90 – 100		відмінно		A		
80-89		добре		B		
70-79				C		
60-69		задовільно		D		
50-59				E		
26-49		незадовільно з можливістю повторного складання		FX		
1-25		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		F		
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального завдання – (ІЗ).</p> <p>Індивідуальні завдання (ІЗ) виконуються у вигляді презентації від 5 до 10 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Розподіл завдань здійснює викладач в межах групи або лекційного потоку (згідно порядкового номеру чи іншим способом (можна використати метод роботи в малих групах), координатор староста.</p> <p>Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту).</p> <p>Максимальна оцінка за ІЗ становить 10 балів.</p>					
Семінарські заняття	<p>Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті за виступ та виконання письмового завдання студентом. Передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних завдань.</p> <p>Критерії поточного оцінювання:</p> <p>«5» – в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.</p> <p>«4» – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому</p>					

	<p>окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.</p> <p>«3» – в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.</p> <p>«2» – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.</p> <p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати студенти під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 40 бальну шкалу.</p>
<p>Вимоги до контрольної роботи</p>	<p>Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Підсумковий модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт .</p> <p>Передбачено виконання двох контрольних робіт, які проводиться в кінці 2 і 3 змістових модулів. Кожна контрольна робота оцінюється максимум 10 балів (20 балів).</p> <p>Контрольна робота включає такі види завдань :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичне завдання (2 бал) 2. Теоретичне завдання (2 бал) 3. Задача (2 бали) 4. Тестові завдання 4 тести по 0,5 бала (4 бали) <p>Результат контрольної роботи округляється за математичним методом до цілого числа.</p> <p>В період карантину контрольна робота проходить в режимі тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) 20 тестів по 0,5 бала (10 балів) (дві спроби – кращий результат).</p>
<p>Самостійна робота</p>	<p>Самостійна робота студентів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тестування 2. Індивідуальна робота <p>Тестовий контроль: студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) (дві спроби – кращий результат).</p> <p>Максимальна кількість балів за тестування становить 20 балів (20 тестів по 1 балу). Тестування проводиться в визначений період для контролю самостійної роботи.</p> <p>Вивчення дисципліни передбачає обов’язкове виконання індивідуального завдання (ІЗ).</p> <p>Максимальна кількість балів за ІЗ становить 20 балів.</p> <p>Контроль знань індивідуальної роботи проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент повинен набрати не менше 50 балів у сумі за змістові модулі (ЗМ):</p> <p>Поточний контроль (1-40 балів).</p> <p>Контрольна робота (1-20 балів).</p> <p>Тестування (1-20 балів).</p> <p>Індивідуальне завдання (1-20 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 50 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана факультету за заявою, погодженою з кафедрою підприємництва,</p>

	торгівлі та прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.
Підсумковий семестровий контроль	<p>Підсумковою формою контролю є залік, який виставляється як сума балів за модулями.</p> <p>Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на залік, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.</p> <p>В умовах online ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Zoom або Google Meet.</p> <p>Повторне складання заліків допускається не більше двох разів з кожної дисципліни:</p> <p>один раз викладачеві (талон №2) усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів.</p> <p>Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).</p>
7. Політика навчальної дисципліни	
<p>Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.</p> <p>Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти в університеті.</p> <p>Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту.</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. S. Arefiev, I. Shevchenko, U. Savkiv, D. Hovsieiev, Y. Tsizhma. Management of the global competitiveness of companies in the field of electronic commerce in the conditions of digitalization. <i>Journal of Theoretical and Applied Information Technology</i>, 28th Febr. 2023. Vol.101. No 4. pp. 1527 – 1537 URL: http://www.jatit.org/volumes/Vol101No4/31Vol101No4.pdf 2. Андрієв Н.М. Цифрова трансформація підприємств: теоретичний базис. <i>Ефективна економіка</i>. 2022. №4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2022/81.pdf 3. Бутенко Т.А. Сирий В.М. Інформаційні системи та технології : навчальний посібник. Харків: ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 2020. 207 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/4849/1/INFO_SYSTEMS_20.pdf 4. Гросул В.А., Шинкаренко І.А. Інформаційні технології та цифрова трансформація в системі адаптивного розвитку підприємств роздрібної торгівлі. <i>Інформаційні технології та цифрова трансформація в системі адаптивного розвитку підприємств роздрібної торгівлі. ECONOMICS: time realities</i>. №1(65), 2023. С. 86 – 94. URL: https://economics.net.ua/files/archive/2023/No1/86.pdf 5. Зибарева О.В. Ключові аспекти та сучасні тренди розвитку цифрових технологій в діяльності підприємств України. <i>Ефективна економіка</i>. 2020. №12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/15.pdf 6. Інформаційні технології в бізнесі. Частина 1: Навч. посіб. / [Шевчук І.Б., Старух А.І., Васюків О.М. та ін.]; за заг. ред. І.Б. Шевчук. Львів: Видавництво ННБК «АТБ», 2020. 455 с. 	

URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Posibnyk_IT-v-biznesi_2.pdf

7. Інформаційно-комунікаційні технології в бізнесі [Електронний ресурс]: навч. посіб.: конспект лекцій для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». Уклад. Чуприна М.О. Електронні текстові дані (1 файл: 663 Кбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 116 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/9076cf1d-43e1-4146-bf81-76eeb735169b/content>
8. Кузьмінська О.Г., Литвинова С.Г., Саяпіна Т.П. Інформаційні технології: навчальний посібник. К: ЦП «Компрінт», 2017. 290 с.
9. Проривні технології в економіці і бізнесі (досвід ЄС та практика України у світлі III, IV і V промислових революцій) : навчальний посібник / за ред. Л. Г. Мельника та Б. Л. Ковальова. Суми : Сумський державний університет, 2020. 180 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79621/3/Proryvni_tekhnolohii.pdf;jsessionid=7DD4F2667AA75057C9A65A956952EA9F
10. Ситнік Б. Т. Основи інформаційних систем і технологій: Навч. посібник. – Харків: УкрДУЗТ, 2019. 175 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/2174/1/Навчальний%20посібник.pdf>
11. Тиравський В. Як технології та цифровізація допомагають бізнесу: досвід Intertop Ukraine та Сільпо. *Rau.ua*. 2022. URL: <https://rau.ua/novyni/intertopukraineta-fozzy-group>.
12. Топчій Н.В. Електронний документообіг як основа сучасного документування на підприємстві. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Технічні науки* Том 32 (71) Ч. 1 № 2 2021 С. 246-249 URL: https://www.tech.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/2_2021/part_1/40.pdf
13. Ціжма Ю. І., Дмитроняк О. М. Комплексна автоматизація бізнес-процесів на підприємстві. *Актуальні проблеми економіки, фінансів та права в умовах сучасних викликів: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 30 травня 2023 р.): у 2 ч.* Полтава: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 41-43.
14. Ціжма Ю., Ціжма О. Цифровізація як елемент підтримки бізнесу в умовах воєнного стану. «*Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення*», матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2022. С. 75-77.
15. Шевченко А. Організація електронного документообігу на підприємстві. URL: <https://balance.ua/files/global/2019-PR-10-p59-61-UA.pdf>

Викладач
Ціжма Юрій Іванович
Доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки